

Kommittédirektiv

Analys av avgiftsnivån i det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet

Beslut vid regeringssammanträde den 29 februari 2024

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera avgiftsnivån i det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet. Syftet med utredningen är att analysera om den nuvarande pensionsavgiften är på rätt nivå för att upprätthålla pensionsnivåerna.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 mars 2025.

Uppdraget att analysera avgiftsnivån i pensionssystemet

Mot bakgrund av en allt längre medellivslängd behöver pensionsnivåerna primärt upprätthållas genom att fler kommer i arbete och att arbetslivet blir längre. Det är samtidigt av betydelse att avgiften i pensionssystemet är på rätt nivå. Pensionssystemet är avgiftsbestämt och det finns därmed en direkt koppling mellan inbetalade pensionsavgifter och pensionens storlek. Intjänandet i pensionssystemet bygger på livsinkomstprincipen, vilket innebär att de inkomster som tjänas in under hela livet ligger till grund för den inkomstgrundade pensionen. Avgiftens storlek har därför betydelse för pensionens storlek oavsett när i livet en arbetsinkomst tjänas in.

Enligt nuvarande regler är pensionsavgiften 18,5 procent av avgiftsunderlaget. Avgiftsunderlaget består av pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp. Merparten av pensionsavgiften, 16 procentenheter, går till fördelningssystemet och grundar rätt till inkomstpension.

Resterande 2,5 procentenheter betalas till premiepensionssystemet som är ett fonderat system. Avgiften till den allmänna inkomstgrundade pensionen består av flera delar. Den enskilde betalar allmän pensionsavgift om 7 procent. Arbetsgivarens ålderspensionsavgift är 10,21 procent. I förekommande fall (inom vissa transfereringar) finns också statliga ålderspensionsavgifter, som betalas av staten.

Avgiftsunderlaget är emellertid inte detsamma som lönen. Det beror på att den allmänna pensionsavgiften på 7 procent som den enskilde betalar inte är pensionsgrundande. Det är därför 93 procent av lönen som ger pensionsrätt, dvs. i praktiken är avgiften 17,21 procent av lönen (18,5 multiplicerat med 93 procent).

Analys av avgiftsnivån i pensionssystemet

Enligt Pensionsgruppens överenskommelse den 14 december 2017 ska avgiftsnivån analyseras. Bakgrunden är en återkommande diskussion i Pensionsgruppen om att avgiften borde höjas för att på så sätt uppnå långsiktigt högre pensioner. Det som särskilt har diskuterats är en höjning av avgiften från 17,21 till 18,5 procent av lönen, som också var nivån i den ursprungliga pensionsöverenskommelsen. Någon överenskommelse om att faktiskt höja avgiften finns inte, utan överenskommelsen gäller en översyn av nivån och en analys av konsekvenserna av att förändra nivån.

Det allmänna pensionssystemet är obligatoriskt och utgör för de allra flesta den största delen av pensionen. Samtidigt har omkring 90 procent av pensionärerna också tjänstepension som påverkar den sammantagna pensionsnivån. Övriga inkomster och skatter är också viktiga för att analysen ska bli komplett. Vid en analys av nivån på den allmänna pensionen är det därför viktigt att se den allmänna pensionen i sitt sammanhang.

Utredaren ska därför

- analysera om den nuvarande avgiften är på rätt nivå för att upprätthålla pensionsnivåerna,
- i analysen ta hänsyn till förekomsten av kompletterande tjänstepension, och
- i analysen ta hänsyn till att de pensionsrelaterade åldersgränserna höjs.

En justering av avgiftsnivån kan i sig bara påverka framtida pensionsnivåer. Därför behöver utredningen också förhålla sig till det pågående arbetet med ett eventuellt framtida införande av utdelning av överskott i inkomst-pensionssystemet.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Pensionsgruppen informerade. Muntlig redovisning i Pensionsgruppen ska ske vid flera tidpunkter som bestäms i samråd med Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Uppdraget ska redovisas senast den 3 mars 2025.

(Socialdepartementet)